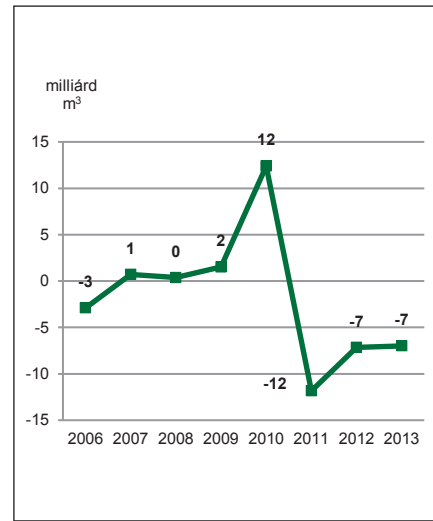
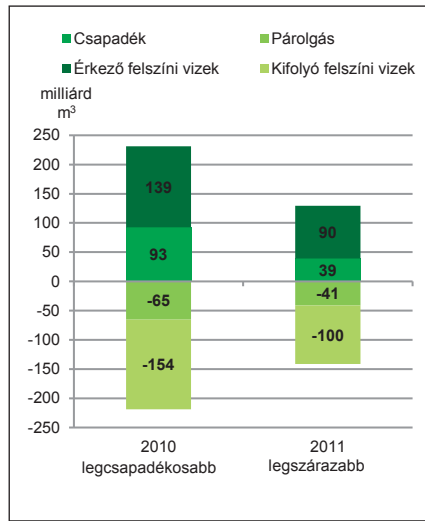

F.3.3. Megújuló felszíni vízkészlet

A felszíni vízkészletet növeli a hazánk területére folyók és csapadék formájában érkező vízmennyiség, míg csökkenti a párolgás és az elfolyás. A vízmérlegben a csapadék és az elfolyás mért adat, a párolgást viszont az elpárolgáshoz szükséges energia fizikai képlete alapján számolják, amihez elvben az adott területre beeső napenergia mennyiségét kell alapul venni. Mivel ennek a mérése problémás, ezért az energiameennyiséget általában a hőmérsékletre alapozva szokás becsülni. Természetesen, ha egy területen nincs elég víz a potenciális párolgáshoz, akkor a képletben megadott vízmennyiség nem párolghat el, ez esetben az adott területet aszály sújtja.

A vízkészlet adatsorát megfigyelve megállapítható, hogy a 2006–2013 közötti időszakban 2006 árvizes év volt, 2007–2009-ben jó közelítésre átlagosnak tekinthetjük a csapadék-ellátottságot, 2010 nedves év volt, míg 2011–2013 között száraznak mondhatók az évek. Látható, hogy 2007–2010 között nem volt vízhiány az országban, a 2010-es rekordcsapadék miatt pedig ebben az évben jelentős víztöbblet állt rendelkezésre, azonban ez nem tudott érvényesülni a következő évi csapadékhiányos időszakban, sőt, amint a beérkező és a kifolyó vizek adataiból erre következtetni lehet, lényegében semmit nem tartottunk meg a befolyó vizekből sem. Az azóta eltelt időszakban minden évben vízhiányt mutat az ország vízmérlege.

Az adatok alapján a rendkívüli aszályal járó 2011-es esztendőben közel 10 milliárd m³ vizet vezettünk el, ehhez képest az ugyancsak vízhiányos 2012-ben 6 milliárdot. Magyarországon a vízrendezés és a vízgazdálkodási koncepció elsődleges célja a vízbő időszakok vizeinek minél gyorsabb levezetése, hogy az ár- és belvízveszély csökkenjen. Ez a koncepció egyenletesen bő vízellátottságot feltételez. Ott, ahol a csapadék területi és időbeli eloszlása egyenletesen bőséges, ez a megoldás tökéletesen megfelel a természeti adottságoknak. Azonban a fenntartható vízgazdálkodást célul tűzve ki, felmerül a kérdés, hogy amennyiben a csapadék nem fedezi minden évben a párolgási vízveszteséget, és az aszályos időszakok esélye nagy, sőt

Forrás: OVF

az éghajlat változása miatt még növekszik is, miért nem kíséreltek meg az elmúlt évtizedekben ezekhez az adottságokhoz illeszkedő vízrendezési koncepciót kialakítani? Ez egy olyan koncepciót jelent, amelynek keretében a tavaszi, bő vízellátottsággal rendelkező időszakban tározók és táji vízmegtartó rendszerek segítségével itt kell tartani a hazánkba érkező felszíni vizeket, hogy a vízszegény időszakokban a földek vízellátottsága javuljon – akár a tározókból mesterségesen, akár a táji vízmegtartó rendszerek segítségével természetes úton.

Az adatsor egyébként arról is árulkodik, hogy az éghajlat-változás következtében gyakoribbá válhatnak az olyan időszakok, amikor nagy mennyiségű csapadék hullik hazánk területére, és akár az azt követő évben sor kerülhet olyan szárazságra, amely jelentős aszálykárokat okoz. Ezért fontos a sokoldalú, rugalmas tájgazdálkodás kialakítása, amely alkalmas arra, hogy a bővebb csapadékot raktározza, és arra is, hogy a folyók tavaszi nagyvízi hozamait megtartsa és tárolja. Az előbbi elősegítheti egy olyan mezőgazdasági művelési rendszer, amely a felszín állandó borítását (élő növényekkel vagy mulccsal) használja fel a nedvesség megőrzésére, illetve a szántás elhagyásával, a növényzet gyökereinek segítségével mélyebb rétegekbe is képes elvezetni a nagyobb mennyiségű esővizet, és ott tárolni. A folyók nagyvízi hozamainak megtartását olyan ártéri rendszerek kialakítása segítheti elő, amelyek képesek akár több 10 mm csapadéknak megfelelő víz tavaszi tárolására és nyári adagolására kisebb vízfolyások és párolgotatás formájában.

A vízelvezetés helyett a víz megtartására kell törekedni az éghajlatváltozás következtében kialakult, egyre nagyobb kilengések ellensúlyozására.